

pe blogjában hamisan azt állítja, hogy szülei rendszeresen bántalmazzák. Ez a bejegyzés ismertté válik Pepe iskolájának vezetése számára is, és mivel hitelt adnak a közlésnek, az igazgató berendeli a szülőket az iskolába, ahol egy kínos beszélgetésben van részük. Ezt követi a jelenet a pénz eltűnéséről. Ezzel a jelenettel az egész foglalkozás középpontjába a hazugság témája került: pontosabban az a kérdés, hogy a szereplők miért használják a hazugság különböző formáit érzelmeik kommunikálása helyett. Ezzel egyrészt közvetlenebb módon került be a drámába Pepe felelősségének kérdése, szemben a korábbi verzióval, ahol Pepe végig áldozatszerepben maradt, emiatt felelőssége csak elvontabb szinten volt felvethető. Másrészt ezzel a döntéssel tovább bonyolódott a cselekmény, ami azt eredményezte, hogy a túl sokrétű drámai helyzetet nem tudtuk eléggé elmélyíteni és feldolgozni a drámás konvenciók segítségével.

Visszatekintve a folyamatra számos hiba ismerhető fel, amelyek a tervezés során felmerülő kérdések komplexitásának kezeléséből, illetve annak nehézségeiből adódtak. Néhány tanulság levonható ezek kapcsán, amelyek egy jövőbeni tervezés irányait kijelölhetik számunkra. Egy kezdő társulatnak, különösen, ha nem rendelkezik nagy színházi tapasztalattal, előnyösnek tűnik valamilyen irodalmi anyagból kiindulnia, hiszen éppen elég nagy munka ezekből színházi jeleneteket formálni, ha emellett még a drámát is ki kell találni, az könnyen vezethet bizonytalan, nem eléggé artikulált színházi anyag születéséhez. Ráadásul az irodalmi szöveg segít abban is, hogy a dráma világát távolítsuk a gyerekektől, ami elősegítheti, hogy biztonságosabb távolságból tekintsenek a problémára. Egy ilyen anyag több lehetőséget nyújthat abban is, hogy stilizáltabb formák segítségével a résztvevők nagyobb biztonsággal fordítsák át gondolataikat, érzéseiket cselekvésbe. Természetesen ebben az esetben fokozott jelentősége van annak, hogy pontosan meghatározzuk a foglalkozás fókuszát: a színházi nevelési programokkal valamilyen probléma feldolgozására teszünk kísérletet, és minden más eszköz ennek a szolgálatában áll.

Kovács Zoltán

Színházi nevelés a drámapedagógia eszköztárának segítségével

Kolibri Gyermekek- és Ifjúsági Színház

A drámapedagógiai-színházpedagógiai foglalkozásokat immár hatodik éve kínálja a Kolibri – sok iskola kifejezetten igényli az előadásokat közösen, játékos formában feldolgozó alkalmakat. A színház a tavalyi évad során 82 foglalkozást tartott. Jelenleg tíz foglalkozás fut műsoron: a korosztályt tekintve csupán egy foglalkozás szól gyerekeknek (6-8 éveseknek), a többit a színház 14-18 éves fiatalok számára kínálja.

A foglalkozások az adott előadás feldolgozásáról, a téma mélyítéséről, vagy az előadásban felvetett életkori problémák körbejárásáról szólnak. A tervezés során minden esetben az előadás a kiindulási alap.

Egyes előadásokhoz nem csak feldolgozó foglalkozás, hanem a színházat megelőző, felvezető drámás játéksor, illetve beszélgetés is tartozik, 30-45 percben. Az előadásokat kb. 60 perces foglalkozások követik egy, néha kettő, maximum három iskolai osztálynak (osztályonként egy foglalkozásvezető dolgozik a résztvevőkkel), általában rögtön a színházi előadás után. Az is előfordul, hogy a drámatanár az iskolába megy ki az adott osztálynak foglalkozást tartani. Ilyenkor a 45 perces időkeretnek kell megfelelnie.

Az előadást követő foglalkozásokban a színészek is részt vesznek, akik hol – az általuk játszott szereplőként – szerepben, máskor csoportvezetőként gondolkodnak, játszanak együtt a résztvevőkkel. Négy fiatal kolibris színész dolgozik ilyenkor a gyerekekkel, fiatalokkal, ők – még – nem képzett drámatanárok, de jó érzékkel, magabiztosan, és a foglalkozásvezető irányításával vesznek részt a munkában.

A színházi előadás által felvetett témákat, problémákat a drámás konvenciók használatával vizsgálják a foglalkozásokon. A munkaformákat tekintve az egész csoportos, a kiscsoportos, a páros és az egyéni forma egyaránt megtalálható.

Tekintve, hogy a Kolibri Színházban még viszonylag friss a színházi nevelés e formája (és módszertana), egy kőszínházi struktúrában a rendszer most kezd normális és hatékonyan tűnő módon működni, még jó pár szakmai és szervezéstechnikai problémát kell megoldani.¹ Elsődleges cél, hogy a foglalkozáson részt

¹ A színház azon előadásai, amelyekhez foglalkozás is tartozik: *Boni és Klájd kerekét old, Cyber Cyrano, Gabi, Helló, náci!, Kikatt, Klamm háborúja, Kócsag (már nincs műsoron), Kövek, Lila története, Völgyhíd.*

A foglalkozásokon résztvevő színészek: Megyes Melinda, Mészáros Tamás, Ruszina Szabolcs, Szanitter Dávid. A színházi előadásokhoz tartozó foglalkozások vezetői: Gyevi-Bíró Eszter, Hajsza Andrea, Patonay Anita, Róbert Júlia, Végvári Viktória, Egervári György, Pomlányi Attila.

vevő színészek és drámatanárok mindannyian hasonló szakmai képzettséggel rendelkezzenek. A megfelelő szakmai színvonal eléréséhez jelenleg alkalmoszerű belső képzések történnek, távlati célokban egy intenzív szakmai képzés szerepel, külső drámapedagógus szakemberek meghívásával. Természetesen az előadásokhoz kapcsolódó foglalkozások nyitottak, előzetes bejelentkezés alapján szívesen látnak drámás szakembereket, s várják a szakmai kritikákat is.

A továbbiakban a színház 2010 májusában bemutatott Völgyhíd című előadáshoz tartozó foglalkozásvázlat olvasható, amelyet Patonay Anita színész-drámapedagógus tervezett.

A darabot Háy János írta, Bagossy László rendezte.

Az előadásról illetve annak előzményeiről röviden: „A történet két 17 éves főszereplője Péter és Zsófi. Péter apja gazdag vállalkozó egy Balaton melletti faluban. A fiú év közben kollégiumban lakik Veszprémben, nyáron nyaralás helyett apja vállalkozásában dolgozik. Rajongó, romantikus és szorongó ember. Szerelme, Zsófi, egy, a világot sokkal józanabban néző lány, akit azonban magával sodor a fiú heves szerelme. Péter barátja, Deda, Zsófi bátyja. Cinikus és erőteljes személyiség, az egész világról határozott véleménye van. A történet folyamán a két szerelmes fiatal külön zárt világot alakít ki magának, amelyből fokról fokra szorúlnak ki a barátaik.

»...Hétfő reggel negyed nyolckor egy veszprémi középiskola tizenhét éves diákja levetette magát a Viaduktról. A kikerülő mentősök még élve vitték be a kórház traumatológiai osztályára, ám olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy az életét már nem tudták megmenteni.«

A Napló-online internetes portál címdalán 2010. április 12-én megjelent hírhez hasonlók szinte havonta jelennek meg. A Szent István völgyhíd Veszprém város jelképe, de az elmúlt évtizedekben az életüknek önként véget vetők egyik szimbólumává is vált. A Viaduktról leugrók aggasztóan magas aránya tizenéves.

»Háy János ezt a drámát részben bábokra írta – mondja Bagossy László, a darab rendezője. – Szinte minden műfajt kipróbáltam már, operától operettig, kortárstól klasszikusig, de bábokkal még sosem dolgoztam. Igazi kihívásnak éreztem, hogy ezek nyelvén kommunikáljak kamaszokkal, akik számára ez a műfaj valami dedós dolog. Másrészt fontos ügynek tekintem a kortárs szerzők műveinek rendszeres színpadra juttatását.«

Az előadásban Földre szállt angyalok kara múlt időben beszéli el, játssza újra azokat a dialógusokat, eseményeket, álmképeket, emlékeket, amikből kiderül, miért történhetett a végzetes ugrás. A gyerekszerepeket bábok, a felnőtteket színészek alakítják.

A rendező a Háy János által elképzelthez képest továbbgondolta, erősítette a bábfigurák dominanciáját. Azt reméli, hogy a kamaszok számára, akiknek az önreflexióra való készségük még kevésbé kialakult, mint a felnőtteké, ebből a távolított perspektívából könnyebb lesz magukra ismerni, magukkal szembenézni.” (Forrás: www.kolibriszinhaz.hu)

Völgyhíd

foglalkozásvázlat, 45 perc

A közös gondolkodás fókuszában két tizenéves párkapcsolata áll – Zsófié és Péteré.

Kérdések: Mi kell ahhoz, hogy egy párkapcsolat jól működjön? Meddig tartható fenn egy kapcsolat?

1. **Bemutatkozás.** Egyeztetés arról, hogy mi fog történni: közös gondolkodás színházi játékokon keresztül.

2. **Szerep a falon:** Milyennek látjátok Pétert?

Az előadásbeli pillanatok felidézése alapján Péter tulajdonságainak összegyűjtése.

3. **Tablókészítés:** Hogyan jellemeznétek Zsófi és Péter kapcsolatát?

Két báb segítségével tablók készítése arról, hogy milyennek tűnik ez a párkapcsolat.

4. **Belső hangok**

A két színész visszajátssza az előadásból az alábbi rövid párbeszédet. A diákok segítenek megfejtetni azt, hogy amikor elhangoznak ezek a mondatok, akkor mit gondolnak egymásról a fiatalok. Olyan érzéseket, gondolatokat mondjanak ki, amit egymás előtt nem mernének elmondani!

Péter: Ha másokkal vagyunk, akkor nem tudunk egymásra figyelni.

Zsófi: De akkor jobban tudnánk örülni, amikor kettesben.

Péter: Mért, te nem mindig örülsz, amikor együtt vagyunk?

Zsófi: *De, csak...*

5. **Rémálom** némajátékkal, vagy hangokkal, vagy tablóval

Két kiscsoportban: Mi az, amitől a legjobban fél Zsófi? Mi az, amitől legjobban fél Péter?

6. **Fórum-színház**

A fórum-színház középpontjában a „meddig tartható fenn egy kapcsolat” kérdése áll.

Pétert és Zsófit bábok jelenítik meg. Pétert nem lehet rendezni. Zsófit a diákok játsszák (vagy ők báboznak, vagy ha nem, akkor ők szólnak meg Zsófiként).

A jelenet kezdő mondata:

Péter: Mert nem szeretsz...

7. Zárás: **Beszélgetés:** Mi kell ahhoz, hogy egy párkapcsolat jól működjön?

Egervári György

Foglalkozás a Kolibri Színházban. Szlovák Judit felvétele

Befogadás másképp – a MU Színház színházi nevelési programja

MU Színház – MuLab

A MU Színház 18 éve működik befogadó színházként Budapesten. Befogadó színház, azaz nincs saját társulata és önálló repertoárja, hanem minden hónapban más alkotók előadásait láthatja a közönség. Vannak visszatérő vendégek, havonta újból műsorra kerül előadások, de alapvetően mindenki „csak” vendég ebben a konstrukcióban. Ennek ellenére, kell, hogy legyen a színháznak művészeti koncepciója, kell, hogy legyen arculata. Mégpedig a befogadás mentén.

2009-ben, mikor új művészeti vezető került a színház élére hamar kiderült, hogy érdemes újragondolni a színház működését, és magát a befogadást is, mind a színházvezetés, mind az alkotók, mind a közönség szempontjából. Hogy muszáj valamilyen művészeti-szakmai koncepció mentén szelektálni, és a korlátlan *beengedés* helyett valóban *befogadni*. Vagyis első lépésként *behívni*, majd nagyobb figyelmet fordítani az